

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Ndob/67/2023
Identifikačné číslo spisu: 6123329127
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6123329127.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobkyne Mgr. L. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. XXXX/XX, F., zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Piaristická 46/276, Trenčín, IČO: 36 837 857, proti žalovanému 1) Arca Capital Funding, a.s., so sídlom Plynárenská 7/A, Bratislava, IČO: 51 410 591 a žalovanému 2) Arca Investments, a.s., v reštrukturalizácii, so sídlom Plynárenská 7/A, Bratislava, IČO: 35 975 041, zastúpenému advokátskou kanceláriou AG LEGAL s.r.o., so sídlom Plynárenská 7/A, Bratislava, IČO: 50 326 511, o zaplatenie 25 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 71Cb/65/2023, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

Príslušným súdom na konanie v spore vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 71Cb/65/2023 je Mestský súd Bratislava III.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica dňa 09.11.2023 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III z dôvodu, že po podaní odporu žalovaným 2/ bol zo strany žalobkyne podľa § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní (ďalej aj „zákon o UK“) podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z. z.; ďalej tiež „CSP“).

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a namietol, že nie je súdom príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu, pretože týmto súdom je Mestský súd Bratislava IV. Uvedené odôvodnil tým, že v danom prípade sa nejedná o obchodnoprávny spor. Podľa názoru vec predkladajúceho súdu, z obsahu žaloby vyplýva, že žalobkyňa

si voči žalovaným uplatňuje nárok z titulu komisionárskej zmluvy, ktorú žalobkyňa uzatvorila ako spotrebiteľka, čo vyplýva aj z obsahu tejto zmluvy. V tejto súvislosti Mestský súd Bratislava III uviedol, že predmetom sporu

je občianskoprávny vzťah, pričom poukázal na ustanovenia o ochrane spotrebiteľa v zákone č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov

(ďalej tiež „OZ“). Záverom zhrnul, že nie je súdom kauzálne príslušným na prejednanie a rozhodnutie predmetného sporu, pričom procesne správnym postupom

zo strany upomínacieho súdu malo byť postúpenie sporu Mestskému súdu Bratislava IV, ktorého príslušnosť na prejednanie a rozhodnutie sporu vyplýva z § 12 ods. 2 CSP.

3. Z vyššie uvedených dôvodov Mestský súd Bratislava III predložil súdny spis podľa § 43 ods. 2 CSP Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu spoločne nadriadenému tomuto súdu a upomínaciemu súdu, na rozhodnutie o (kauzálnej) príslušnosti.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III

(§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru,

že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica nie je dôvodný.

5. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

6. Podľa ustanovenia § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť

v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednania sporu.

7. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí,

že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

8. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

9. Podľa ustanovenia § 22 písm. a) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave.

10. Podľa ustanovenia § 23 písm. a) CSP, na konanie v sporoch týkajúcich sa zmeniek, šekov alebo iných cenných papierov vrátane sporov týkajúcich sa zmenkových protestov

sú príslušné a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave.

11. Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona o UK, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany

o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

12. Podľa § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z.z. a č. 757/2004 Z.z.), sídlom Krajského súdu v Bratislave je mesto

Bratislava; jeho obvod tvoria obvody mestských súdov podľa § 2 ods. 1 až 4.

13. Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 371/2004 Z. z., sídlom Mestského súdu Bratislava III je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

14. Podľa § 261 ods. 6 písm. c) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej tiež ObZ), touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkovej vzťahy z burzových obchodov a ich sprostredkovania (§ 642) a ďalej z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov.

15. Podľa § 52 ods. 1 a 2 OZ, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. (2) Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

16. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v danom prípade zo skutkového vymedzenia žalobou uplatneného nároku, pri pluralite strán na žalovanej strane, s kumuláciou viacerých odlišných právnych titulov uplatneného nároku a tým aj právnych charakteristík (statusu) strán a predmetu sporu, bolo potrebné posúdiť prioritné kritériá, rozhodujúce pre určenie príslušnosti súdu na prvoinštančné konanie v spore.

17. Pokiaľ ide o vyriešenie priority viacerých popri sebe existujúcich (možných) príslušností súdu, najvyšší súd už skôr vyslovil, že (p)ríslušným súdom v prípade súbehu viacerých možných príslušností je vždy ten súd, ktorý spĺňa predpoklady ako podľa všeobecných pravidiel určeného vecne, miestne a funkčne príslušného súdu, tak súdu kauzálny príslušného (5Ndob/22/2023).

18. K definovaniu kauzálny príslušnosti sa najvyšší súd rovnako už skôr vyjadril v uznesení z 29. januára 2019, sp. zn. 5Ndob/2/2019 tak, že osobitná úprava kauzálny príslušnosti v ust. § 22 až 33 CSP (pozn. v znení do 30. mája 2023) je úprava obsahujúca kritériá určenia príslušného súdu, ktoré s ohľadom na predmet konania určujú ako jediný oprávnený vo veci konať takto vymedzený súd aj pre prípad, že by bola inak založená podľa všeobecných ustanovení týkajúcich sa miestnej príslušnosti príslušnosť iného prvoinštančného súdu. Má tak povahu prioritnej voči všetkým ostatným do úvahy prichádzajúcim vymedzeniam príslušnosti.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené sa najvyšší súd za účelom správneho určenia, a to primárne kauzálny príslušného súdu na konanie a rozhodnutie o podanej žalobe, zaoberal tým, či spor má obchodnoprávny charakter, resp. či sa týka zmienek.

20. Najvyšší súd už skôr vyslovil, že „(t)o, či spor možno definovať ako obchodnoprávny, závisí predovšetkým od právnej povahy (právneho statusu) strán a ich vzťahu, z ktorého spor vznikol. Z ust. § 489 Občianskeho zákonníka vyplýva, že záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone. Určujúcou normou je v tomto prípade ustanovenie § 261 Obchodného zákonníka, obsahujúce vymedzenie obchodných záväzkových vzťahov“ (5Ndob/53/2023).

21. V danom prípade niet pochyb, že hoci žalobkyňa nespĺňa kritériá pre podnikateľský subjekt, keďže ide o fyzickú osobu definovanú v žalobe i pripojených dôkazoch menom, priezviskom, dátumom narodenia, rodným číslom, adresou (trvalého) pobytu, samotný spor sa podľa tvrdení v žalobe odvíja od doloženej odplatnej Rámcovej komisionárskej zmluvy o obstaraní kúpy

alebo predaja finančných nástrojov zo 17.05.2020 v spojení s Pokynom na obstaranie kúpy alebo predaja finančných nástrojov z 18.05.2020 (tu na nákup zmenky vystavenej Arca Capital Funding, a. s., IČO: 51 410 591 - žalovaný 1/), čo zodpovedá obchodnému záväzkovému vzťahu podľa § 261 ods. 6 písm. c) ObZ, podľa ktorého touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy z burzových obchodov a ich sprostredkovania (§ 642) a ďalej z odplatných zmlúv týkajúcich sa cenných papierov (v zmysle § 2 ods. 2 písm. i/ zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch, sústavu cenných papierov tvorí ako jeden z ich druhov aj zmenka). Ďalej z ust. § 261 ods. 7 ObZ vyplýva, že touto časťou zákona sa spravujú aj vzťahy, ktoré vznikli pri zabezpečení plnenia záväzkov v záväzkových vzťahoch, ktoré sa spravujú touto časťou zákona podľa predchádzajúcich odsekov. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na k žalobe doložené Ručiteľské vyhlásenie vystavené ručiteľom - obchodnou spoločnosťou Arca Investments, a.s., IČO: 35 975 041 - žalovaný 2/), zo dňa 05.03.2020, odkazujúce na § 303 ObZ. K týmto okolnostiam pristupuje to, že žalobkyňa v žalobe výslovne [v časti D) tlačíva určeného pre podanie návrhu v upomínacom konaní] vyznačila, že návrhom sa uplatňuje obchodnoprávny nárok, okrem istiny a úrokov z omeškania uplatňuje aj náklady spojené s uplatnením pohľadávky 40 eur, t.j. výškou zodpovedajúce nároku podľa § 369c ods. 1 ObZ v spojení s § 2 nariadenia vlády č. 21/2013 Z. z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka. V tejto časti teda summa summarum žaloba zodpovedá kritériám obchodnoprávneho sporu (§ 22 CSP).

22. Súčasne z návrhu (žaloby) a ďalších doložených listín vyplýva, že žalobkyňa v postavení zmenkového veriteľa (vlastníka na ňu indosovanej zmenky emitenta - žalovaného 2/) uplatňuje peňažnú pohľadávku vo výške zmenkovej sumy s príslušenstvom. V tejto časti potom žaloba zodpovedá zmenkovému sporu (spor týkajúci sa zmenky), keďže to, či spor možno definovať ako zmenkový (šekový) spor, závisí od toho, či sa týka zmeniek, šekov alebo iných cenných papierov, vrátane zmenkových protestov (§ 23 CSP).

23. Vzhľadom na vyššie uvedené bola najvyšším súdom určená ako prioritná kauzálna príslušnosť Mestského súdu Bratislava III [§ 22 písm. a) CSP, § 23 písm. a) CSP], bez súbežného prihliadania na všeobecnú miestnu príslušnosť súdu príslušného pre možný spor týkajúci sa spotrebiteľa (§ 12 ods. 2, § 13 a nasl. CSP), keď žalobkyňa súčasne [v časti D) tlačíva] uviedla, že návrhom sa uplatňuje nárok zo spotrebiteľskej zmluvy alebo z iných zmluvných dokumentov súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

24. K uvedenému najvyšší súd len pre úplnosť dodáva, že pokiaľ samotná doložená komisionárska zmluva k otázke právneho režimu, ktorým sa má spravovať touto zmluvou založený právny vzťah zmluvných strán, okrem § 31 a nasl. zákona o cenných papieroch a § 577 a nasl. ObZ odkazuje „v ostatnom“ aj na Občiansky zákonník v prípade, „ak je Klient spotrebiteľom“ (čl. 4.1 Rámcovej zmluvy), tak toto nemá relevantný vplyv na záver o prioritnej kauzálnej príslušnosti súdu podľa § 22 CSP a § 23 CSP, keď žalobkyňa v danom prípade nepodala žalobu (aj) proti komisionárovi (Arca Brokerage House o.c.p a.s., IČO: 35 871 211).

25. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica nie je dôvodný, keď podľa CSP v znení účinnom od 1. júna 2023, vychádzajúc z okolností ako vyplývajú z obsahu predloženého spisu, je na konanie v danom spore kauzálne príslušný Mestský súd Bratislava III.

26. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.